



# De Vergulde Swaen

## Mededelingenkrant

Jaargang 3 nr. 3

011

mei 2006

Verleden dat herleeft, is altijd toekomst.

Oudheidkamer "De Vergulde Swaen" Rotterdamseweg 53 - 55 tel. 078-612 5681 www.swaen.net  
tevens Secretariaat Historische Vereniging Zwijndrecht

### Swaen drijft gestaag voort

Het gaat goed met de oudheidkamer. Meer en meer wordt de instelling een begrip en de naam raakt al aardig ingeburgerd. Steeds vaker gebeurt het dat mensen aan de Historische Vereniging denken wanneer er op het gebied van de historie iets bijzonders opduikt wat niet alleen de moeite van het bewaren waard is, maar waarvan men ook vindt dat het thuis hoort in de oudheidkamer, waar iedereen er van kan genieten.

Op die wijze kan de oudheidkamer steeds meer voldoen aan het doel waarvoor ze is gerealiseerd: het behouden en tastbaar maken van de historie van Zwijndrecht en op cultureel gebied een eigen plek innemen.

Zo staat er sinds begin april een pereboom van het soort dat zo'n honderd jaar geleden door de zwijndrechtse tuinder Zoutewelle werd gekweekt. In de gelagkamer hangt een emaille reclamebord van de Albatros mestkorrels die door de Guanofabrieken in de eerste helft van de 20<sup>e</sup> eeuw werden geproduceerd. Dit unieke bord werd via internet aangeboden en door oplettendheid en snel handelen kon het worden aangekocht. De wintervoorleesvonden worden steeds succesvoller en in samenwerking met boekhandel De Salon was er op 17 maart een geslaagde Mozartavond en op 19 mei een Rembrandtavond met lezing en theaterconcert.

Bent u al eens langsgeweest ?

### Lezing over de Pieterman op 31 mei

Een interessante lezing over de Pieterman zoals die was. Deze vindt plaats op woensdag 31 mei 2006, zowel 's middags als 's avonds, aanvang 14.00 en 20.00 uur.

Zaal open: 13.30 resp. 19.30 uur.

De lezing wordt verzorgd door Ko Barendrecht en Piet van Rietschoten. In verband met grote belangstelling verdient het aanbeveling van te voren in te schrijven. Entree voor leden: gratis. Voor niet-leden €2.-



### Unieke aanwinst

Nevenstaand bord is onlangs in het bezit gekomen van de Hist. Ver. Zwijndrecht. Het is afkomstig uit de kelders van de in 1957 afgebroken fabriek aan het Kralingse Veer. Eén van de vestigingen was eertijds in Zwijndrecht aan de Lindtsedijk, naast de spoorbrug. Dergelijke bordes werden verstrekt aan de handelaren die guano van het merk Albatros verkochten. Guano is meststof gemaakt uit vogelpoep. Hoofdleverancier was de albatros, een zeevogel met een vleugelspanwijdte van zo'n drie meter. De Zwijndrechtse fabriek heeft gewerkt tot 1941 en werd verplaatst naar Pernis.

## Interesseavonden

Elke derde dinsdagavond van de maand is vanaf een uur of zeven De Vergulde Swaen geopend en kan men er terecht om meer te doen met of te weten te komen over genealogie, archeologie, restauratie of onderzoek. Of om gewoon eens gezellig bij te praten in de gelagkamer.

## Aanwinsten

Bijzondere aanwinsten in de afgelopen drie maanden zijn onder meer vijf verschillende spaarpotten van de Raiffeissenbank, een foto van de inmiddels verdwenen boerderij aan de Lindelaan, een afkondiging uit 1895 waarop de Verordening betreffende de herbergen en tapperijen binnen de gemeente Zwijndrecht, een houten vooroorlogse wasmachine (Velo), afscheidspredikatie ds. A. Rolloos van 19 sept. 1945, twee bevrijdingspredikaties door ds. Rolloos en ds. Hagen op 6 mei 1945.

Loop langs De Vergulde Swaen  
en blijf met mond wijd open staen  
Lange, brede mensenrijen  
Bezig verder uit te dijen  
Even denkt u: ach, ik droom  
ben schaepjes aen het tellen  
maar 't gaet om een perenboom  
De boom van Zoutewelle.

Nooit was het fijner, aengenamer  
daer bij die fraaie oudheidkamer  
Massa's drommend in de straat  
sinds de perenboom er staet  
Er wordt gesteund, gesnikt, gehijgd  
Mate- en oeverloos geleden  
't Is om de boom, hij wordt bedreigd  
Product uit het verleden

Hij staet daer als een lichtend teken  
Nimmer voor een storm bezweken  
't Is geen alledaegs symptoom  
die Zoutewelleperenboom  
Uit Zwijndrechts bodem voortgebracht  
Hij staet er stoer en onverschrokken  
Symbool voor Zwijndrechts nageslacht  
Zo uit de klei getrokken.

Een andere bijzondere aanwinst: een originele Zoutewelle perenboom. Leen van Breugel deed zijn belofte gestand en schonk de oudheidkamer dit voorwerp uit Zwijndrechts historisch erfgoed. Op 1 april – het was geen grap – werd de boom gepland. Het inspireerde een Zwijndrechtenaar tot onderstaand gedicht dat op 26 april in Hier Zwijndrecht stond gepubliceerd (*benieuwd of er ook een gedicht wordt gewijd aan het Zwijn dat bij het notariskantoor is onthuld*). Eind april stond het jonge lootje als volop in blad. Een veelbelovend teken.

Voor alle duidelijkheid: in deze rubriek worden slechts enkele aanwinsten / schenkingen genoemd, niet alles wat we ontvangen.

Verder eigenlijk geen nieuwe aanwinst, maar wel een nieuw feit: in de gelagkamer heeft de technische dienst onze wandkoffiemolens opgehangen. Niet veel maar leuk om te zien.



## Correctie

In de vorige uitgave stond in het jaaroverzicht een vervelende vergissing: bij het aanhalen van de lezing door mw. van Wuyckhuysen-de Waard over haar broer Gerrit de Waard stond dat hij in juni 1944 opgepakt werd en via verschillende concentratiekampen in januari 1945 in Duitsland overleed. Gerrit de Waard is echter op 30 augustus 1944 te Vught geëxecuteerd.

## Roep om behoud school De Rank

*“Mijn jeugd jaren die opeens weggespoeld zijn, dat doet pijn.” (geïnterviewde Surinaamse over de watersnood tijdens NOS-journaal 10 mei jl.)*

Kan de roep om behoud van het bestaande treffender worden weergegeven?

Vanuit onverwachte hoek krijgt het oude schoolgebouw aan de Lindelaan steun tot behoud. Niet de Historische Vereniging, maar de omwonenden hebben een actie opgezet met bijbehorende website om te voorkomen dat het historische gebouw verdwijnt. Uiteraard ondersteunt de HVZ dit initiatief van harte. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat er pas een gemeentelijke monumentenlijst komt wanneer eerst alle in aanmerking komende panden historie zijn geworden? Juist oude panden vormen het karakter van een gemeenschap en er zijn voorbeelden te over hoe gebouwen herbestemd kunnen worden.

Terecht stellen de omwonenden dat het gebouw past in het straatbeeld, waar de meeste huizen dateren uit het begin van de vorige eeuw. Meer informatie: [www.RedDeRank.nl](http://www.RedDeRank.nl) of via Bart van Willigen, 6122849.

**Wie werkelijk begaan is met historisch Zwijndrecht kan NU een daad stellen.**

## Wintervoorleesavonden succesvol

Het derde seizoen Wintervoorleesavonden was ook dit jaar bijzonder geslaagd. Totaal acht avonden, waarvan de laatste twee in de expositiezaal en met ‘echte’ muziek. (maar toch in huiskamersfeer).

Een kleine honderd mensen waren te gast bij de voorlezers/vertellers. Merkbaar is dat steeds meer mensen de avonden waarderen en de weg weten te vinden naar De Vergulde Swaen.





## Exposities

### Foto's mw. Van Dam-de Klerk.

Bijzonder succesvol waren de twee maanden dat de foto's van mw. van Dam ter inzage lagen. 105 briefjes werden ingevuld met aanvullingen. Wim van Veelen zal alle toevoegingen / verbeteringen waar mogelijk controleren en de bijschriften waar nodig aanvullen. De mensen die foto's bestelden, worden gebeld zodra de afdrucken gereed zijn. Dit kan even duren omdat het veel foto's betreft.



### Met goed en bloed, 60 jaar Rode Kruis afdeling Zwijndrecht

Op 12 mei werd de tentoonstelling over de zwijndrechtse afdeling van het Rode Kruis geopend door de heer G. Westdijk, medisch coördinator en oud-colonnecommandant van de afdeling. Een keur aan oude apparaten staat naast de nieuwe exemplaren, die met foto's, kranteknipfels en voorwerpen een beeld geven van de afgelopen zestig jaar. Alleszins de moeite van een bezoek waard. Bij warm weer is een glas op het terras een goed medicijn, al smaakt dat in de gelagkamer ook best.

Te zien tot 20 augustus.

### Zwijndrecht – Norderstedt

Op 14 oktober bezoekt een delegatie uit onze zusterstad Norderstedt de gemeente. Ter gelegenheid van dat bezoek hangt erop die dag een vijftigtal foto's in De Vergulde Swaen, maar waarschijnlijk hangen ze de twee weken ervoor ook ter bezichtiging.

### Develstein grondig bekeken

Een prachtige expositie over het kasteel Develstein staat in de herfst centraal. Te zien zijn de vondsten die tijdens de opgravingen op (in) het eilandje zijn verricht. Verder tekeningen, schilderijen, voorwerpen en portretten uit de geschiedenis van het in 1572 verwoeste en daarna weer herbouwde kasteel.

Het jaar 1572 was cruciaal voor het bouwwerk, maar ook voor de Zwijndrechtse Waard: de Spanjaarden trokken weg uit de streek, de eerste vrije Statenvergadering vond plaats in Dordt, Develstein en klooster Eemstein werden verwoest, kortom: een tijdperk werd afgesloten. Maar er brak ook een nieuw aan, dat van het vrije Holland. Het herbouwde kasteel kan daarvoor symbool staan in Zwijndrecht. In ieder geval in De Vergulde Swaen in de maanden oktober t/m januari.

De wintervoorleesavonden kunnen dan nog net gebruik maken het feit dat eertijds op Develstein ook bijeenkomsten waren met muziek, schilderijen, verhalen en gedichten.

In dezelfde tijd verschijnen twee boekjes, één over Develstein, van de hand van Kees van der Leer, en één door Kees Brinkman over de gebeurtenissen in de Zwijndrechtse Waard in de 16<sup>e</sup> eeuw.



### Nieuwe museumgids

Sinds kort ligt er een nieuwe oplage van de "Rondgang door De Vergulde Swaen" op de balie, de tweede bijgewerkte druk van onze museumgids. Voor slechts één euro leert de geïnteresseerde heel veel over de oudheidkamer en de bezienswaardigheden.

### Vacatures

De Historische Vereniging Zwijndrecht, gevestigd in oudheidkamer De Vergulde Swaen, is op zoek naar:

#### Baliemedewerker m/v v

Als Baliemedewerker ontvangt u de gasten van de oudheidkamer en bent u verantwoordelijk voor de verkopen in de 'winkel'. U informeert de gasten en beantwoordt naar vermogen vragen.

#### Medewerker genealogie m/v

Als Medewerker genealogie helpt u mee met het invoeren van gegevens en het uitzoeken van familieverbanden alsmede het sorteren van rouw-, trouw- en geboorteadvertenties.

#### Medewerker(s) inventarisatie m/v

Als Medewerker inventarisatie voert u gegevens in in de computer, ordent en scant u documenten en helpt u mee inventariseren. Het doornemen van ons krantenarchief en het samenstellen van een trefwoordenlijst hoort tot de werkzaamheden (maar dit kan ook een aparte functie zijn). Ook assisteert u desgewenst bij het samenstellen van exposities.

*Voor alle functies geldt: uitstekende arbeidsvoorwaarden, ongekende financiële vergoeding, goede en gezellige arbeidsomstandigheden, vrije dagen naar wens. Als medewerker bent u verzekerd tegen bedrijfsongevallen. Functies kunnen naar wens worden gecombineerd.*



# AFKONDIGING.

De **BURGEMEESTER** en **WETHOUDERS** van **ZWIJNDRECHT** doen te weten, dat door den Raad der Gemeente, in zijne vergadering van 24 Januari 1895, is vastgesteld de volgende verordening:

## VERORDENING betreffende de **HERBERGEN** en **TAPPERIJEN** binnen de Gemeente **ZWIJNDRECHT**.

- Art. 1.** Onder herbergen en tapperijen worden in deze Verordening verstaan alle gebouwen of getimmerden, met inbegrip der aanhoorigheden en erven, waar voor bezoekers gelegenheid bestaat om gelagen te zetten — onverschillig of daarvoor overeenkomstig de wet tot „*regeling van den kleinhandel in sterken drank*” vergunning is verleend — en of daaraan de benaming wordt gegeven van bier-, wijn-, koffiehuis, bodega, proeflocaal of dergelijke.
- Art. 2.** Herbergen en tapperijen moeten gesloten worden en blijven:  
van 's avonds 10<sup>1</sup>/<sub>2</sub> tot 's morgens 5<sup>1</sup>/<sub>2</sub> uur.  
De Burgemeester is bevoegd in buitengewone gevallen voor een of meer herbergen of tapperijen afwijking van deze uren te bevelen, of onder daarbij te stellen voorwaarden toe te staan.
- Art. 3.** De houder eener herberg of tapperij is verplicht:  
*a.* enkele minuten voor het sluitingsuur de aanwezige bezoekers te waarschuwen;  
*b.* Op en na het sluitingsuur alle verstrekkingen van welken aard ook aan een of meer bezoekers na te laten;  
*c.* bij nalatigheid van een of meer bezoekers — om op het sluitingsuur te vertrekken — onmiddellijk de politie te doen verwittigen;  
*d.* op het aangegeven sluitingsuur elke buitendeur te sluiten en gesloten te houden, zóó dat ze niet van buiten enkel met de hand kan worden geopend;  
*e.* een gedrukt exemplaar dezer Verordening — ter Secretarie gratis verkrijgbaar — in hunne localen op in het oog vallende plaats en wijze op te hangen, zóó dat men gemakkelijk den inhoud kan lezen;  
alles op straffe eener geldboete van ten hoogste tien gulden voor elke overtreding.
- Art. 4.** Het is den houder eener herberg of tapperij, op straffe eener geldboete van ten hoogste vijftien gulden of hechtenis van ten hoogste drie dagen voor elke overtreding — verboden:  
*a.* gedurende den bezetten tijd bedoeld in art. 2 bezoekers te ontvangen, in de gelagkamer licht te laten branden, of een buitendeur te ontsluiten anders dan voor vertrekkenden, voor de huisgenooten, voor vreemden ter uitoefening van ambts- of beroepsbezigheden, of voor de politie ten fine van onderzoek;  
*b.* zonder schriftelijke vergunning van den Burgemeester gelegenheid te geven tot het houden van eenige muziek-, zang- of andere uitvoering, eenige vertooning, een dobbelspel, verloting, of ook eene vergadering of bijeenkomst waar de toegang 't zij om niet, 't zij tegen betaling wordt verleend.
- Art. 5.** Het is — op straffe eener geldboete van ten hoogste tien gulden of hechtenis van ten hoogste drie dagen voor elke overtreding — verboden:  
*a.* gedurende den bezetten tijd bedoeld in art. 2 zich te bevinden in eene herberg of tapperij anders dan ter uitoefening van beroeps- of ambtsbezigheden;  
*b.* zonder schriftelijke vergunning van den Burgemeester in eene herberg of tapperij eenige muziek-, zang- of andere uitvoering te geven, eenige vertooning, een dobbelspel, verloting, of ook eene vergadering of bijeenkomst te houden of te beleggen, waar de toegang 't zij om niet, 't zij tegen betaling wordt verleend.
- Art. 6.** De bepalingen in de artikelen 4 en 5 onder letter *a.*, zijn niet toepasselijk op stalhouders en uitspanningen, gedurende den tijd benodigd voor het uit- of inspannen der rijtuigen voor aankomenden of vertrekkenden.
- Art. 7.** Behalve de Ambtenaren in het algemeen belast met het opsporen van misdrijven, zijn ook de gewone en buitengewone dienaren van Politie belast met het handhaven dezer Verordening.  
Aan al deze ambtenaren wordt ter verzekering der naleving van de bepalingen dezer Verordening de last verstrekt, overeenkomstig de wet van 31 Augustus 1853 (*Staatsblad* N<sup>o</sup>. 83), zoowel bij nacht als bij dag, de woningen, herbergen en tapperijen der ingezetenen ook huns ondanks binnen te treden.
- Art. 8.** Deze Verordening treedt in werking op den zesden dag na hare afkondiging.

*Zijnde deze Verordening aan de Geleputeerde Staten van Zuid-Holland, volgens hun bericht van den 12<sup>en</sup> Februari 1895 G. S. n<sup>o</sup>. 35/3, in afschrift medegedeeld.  
En is hieraan afhandiging geschied waar het behoort, den 17<sup>en</sup> Februari 1895.*

A. VISSER Az.

*Wethouder, l. s.*

DE BRUINE

*Burgemeester.*

## Colofon

De Vergulde Swaen Mededelingenkrant" is een uitgave voor en door de leden van de Historische Vereniging en vrijwilligers die zich inzetten voor oudheidkamer De Vergulde waen en verschijnt vier keer per jaar. Overname van tekst is alleen toegestaan met bronvermelding. Aan de publicaties in deze krant kunnen geen rechten worden ontleend.

SSN: 1571-9766

Kopij voor volgende krant uiterlijk 15 augustus inleveren.

amenstelling: Marcel Deelen

Redactieadres: Rotterdamseweg 55, 3332 AC

E-mail: gast@uwnet.nl

Oplage: 600 exemplaren op A4-formaat.